

LUKÁTS JÁNOS
Tegnap volt telihold

A tábortűz utolsóakat hunyorgott. Aztán sötét lett, sötétebb, mint az éjszaka. A tűz egy szürkés füstcsavart még elküldött az ég felé, de az már alig jutott el a diófa legalsó ágáig.

Ketten maradtunk, nincs kerekesebb szám a kettőnél. Nem láttuk egymást, de néztük egymást. És pontosan éreztük a láthatatlan másik közelségét. A sóhaj, a testmeleg, a megreccsenő gally közel hozza a másikat, de leginkább a sejtés... A sejtés felmérhetetlen és időnként megbízhatóbb saját szemünkénél is. Két sejtés pedig csodákra képes. Megtaláltuk egymás kezét, mintha máris egyek lettünk volna.

– Látod? – kérdés volt ez, de hát hogyne láttam volna az egyetlen látnivalót: a holdat. Talán nagybetűvel kellett volna gondolni rá, hiszen a Föld fölött

uralkodó, ragyogó égitest volt. Vagy talán inkább társ, amely közénk készült leszállni, hogy világosságot kínáljon?

– Tegnap volt telihold – válaszoltam. A keskeny sarlót figyeltem, amely sötétlett és hiányzott a hold ezüst tányérjából. A hold ettől dehogyan lett csorba, a vég nélküli kerekesség helyett apró figyelmeztetés volt inkább, hogy az égi élőlény sem végtelen, ő is fogyatkozó – akár az ember. Hogy tegnap ezüst tányér volt, hibátlanul kerek, ma éjszakára a sötétség sarlója majd ugyanannyit újra kivág belőle könyörtelenül.

Óvatosan végigsimítottam szabad kezemmel a karomat, a vállamat, mintha a hűvösséget akartam volna letörölni róla. Aztán az ő válla került a kezem alá, mintha véletlen volna, de talán az is volt.

– Egy hét alatt felére fogy – rideg tárgyyszerűség volt ez a mondat –, aztán meg visszateljesedik, mintha mi sem történt volna. – Mondtam volna, hogy a hold fénye hideg sugár, nem is saját világossága, hanem csak átveszi a fényt, éjszakai küldönc, aki közvetít. De inkább hallgattam.

– Én nappal is szeretem a holdat, amikor ott fehérlik a napfényben. Mintha azt mondaná: Én csak úszom itt az égen, nekem nincsen semmi dolgom. – Ezen neveltünk, vagy ezt akartuk elhittetni egymással.

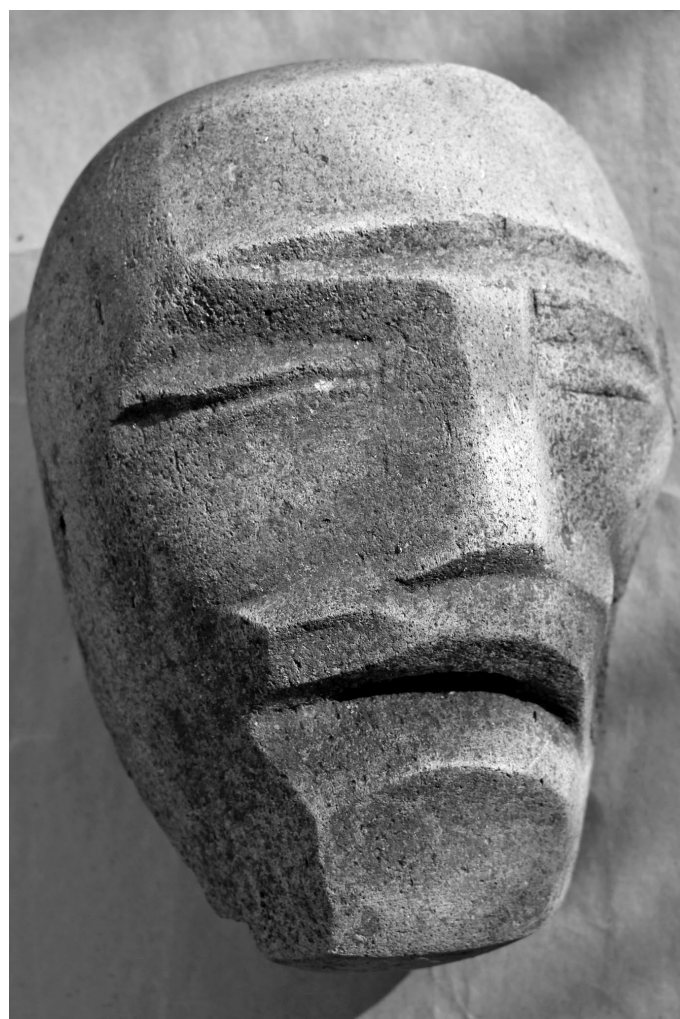
– Én szeretem a holdfényes festményeket, amikor ő a fényosztó. A világ háttér, ő az egyetlen szereplő. Legföljebb még a festő, aki csodálja a holdat, a hold nem törődik vele, a világ sötét. – A hold közben eltűnt az égről; ahol az előbb fénylett, most világmély sötétség lakott.

– Odanézz, fölment a diófa fölé!

A ritkuló diófaágak mutatták cinkosan: Most mi tartjuk, most nekünk világít. – De a dióág görcsös volt és korhadt, a levél már rég lepusztult róla, törésre várt.

– Húsz éve öregszik, diót nem ad, árnyékot nem ad, már a holdat is alig bírja tartani. – Megdobbant a szívem, én csak pár röpké éve látom a diófa öregedő napjait, és mindig találok mentséget rá. De én itt vendég vagyok, vendégnek nem illik megszólalni a háziakat. Nem illik a ház diófáját levéndiózni. Zavartan köhögtem, és beletapostam a tábortűz kihunyott maradvékába.

A háziak időnként őrzőrádót tartanak, nincs-e a diófának elszáradt ága, amelyik a nyakukba szakadhat, mert azt le kell törni, vágni, vagy

Krisztus (fotó: Kaubek László Péter)

feltéglázott kötél végére fogni, és rángatni, amíg letörik. A vendég ilyenkor persze segít, ez afféle „szükséges jó multság”. Ha letört az ág, megnyugodnak, és fűrészelik, törik a hullott ágat. Ha nem törik le, várnak egy évet, majd akkor. A vendég az ilyen csonkolás után azért valami mást is érez. Maga elé nyújtja, megnézi saját ujját, kezét, idősödő kéz ez, az ujjja néha zsibbad. Talán az a diófa is ilyesmit érez. Óh, a dió nem érez semmit, az csak egy érzéketlen fa. Zöldell, száradni kezd, aztán letörik. Jövőre azért újra kihajt itt-ott, küld le diót is, háziak és vendég öröme, de hát ez a dió dolga. Aztán... hát igen. Hagyjuk, olyan nyűgös dolog kívágni. Majd ő magától...

A hold már túl járt a diófán, és a fenyő döfködté túlevelű ágaival. El is takarta, csak bujkáló fény volt, elömlött az égen.

– Szép – suttogetta, aztán mondta hangosan.

Átkaroltam, és én is mondtam:

– Szép. – Miközben arra gondoltam, hogy az szép, hogy itt állunk az ég alatt, a hold alatt, a diófa alatt, és az elhamvadt gallyak fölött, és látjuk a tétovázó égi fényt, a földi árnyék sötét seregét, valódi fényt pedig talán, ha egymás szemében látunk.

Ekkor mintha felhő járt volna az égen. Az éjszakai felhőt csak akkor veszed észre, ha eltátja felhőszáját, és elnyelni készül a holdat.

– Nézd, akár egy nagy hal!

– Vagy inkább oroszlán!

A hold küzdött egy kicsit, vagy inkább, mint ama pompeji katona, mozdulatlanul tűrte, hogy az égen kószáló, léha felhő egy perc alatt magába nyelje. Felnéztem, nem láttam a holdat, nem láttam a felhőt, nem láttam a diófát. Csak az ő szemét láttam, amely belülről, talán a lélekből fénylett. Talán felém.

Elfordultam:

– Ez az izgága hold elfogy két hét alatt, és visszainő két hét alatt, szinte kacérkodik az elmúlással. Arcátlan csaló, a régiek „hazug holdnak” nevezték. Nincs igazság a hold körül. A diófa romlik és szárad, de szórja szerte dióajándékát, sóhajtva hullatja levélözönét, aztán tavaszra ugyanannyit tár megint

Szűzanya

a világ elé, felejtve őszi fonnyadását. Nincs igazság a dió körül. Hát én, hát te? Megújulunk tavaszra, lesz-e levelünk-virágunk magunk öröme, egymás hasznára, és elfelejtjük az elfogyás rémületét? És még maradék holdsugarunkat is elnyeli egy-egy oktalan felhő. Ez volna körülöttünk az igazság? Vagy más igazság intézi a hold fényes-homályos életét, más a diófa levélbontó-gyümölcshullató elsorvadását – és más igazság azét, aki rémülten nézi az igazságok egykedvűségét, a maga fogyását, aki aligha újul meg minden tavasszal, aligha formálódik kerekre-karsúra kéthetenként?

Aztán megszorítottam a kezemben tartott másik, meleg kezét:

– Azért holnap este is megrakjuk a tábortüzet!

Idén 2019. július 7-től 12-ig került megrendezésre a III. Versek Szódával Alkotótábor a királyréti Fatornyos Fogadó és Erdei Hotelben, ahol a művészetek iránt fogékony és maguk is alkotó fiatal tehetségek műhelyfogásokat leshettek el, különböző stílus- és formagyakorlatokat végeztek az irodalom és az előadóművészet területén.

Szemináriumi foglalkozás keretében vers- és prózaíró kurzusok, valamint előadóművészeti foglalkozások zajlottak. De

sor került közösségépítő műveltségi vetélkedőkre és ügyességi játékokra is. Három alkalommal pedig vendéglőadók is érkeztek a diákokhoz.

A versszemináriumot Zsille Gábor költő, műfordító, a prózaszemináriumot Bene Zoltán író, szerkesztő, az előadóművészeti foglalkozásokat Háda Fruzsina és Tóth János Gergely színművészek, a játékokat pedig Bíró Máté pedagógus vezette.

Vendéglőadók voltak: Deres Péter író, dramaturg, Honfi Imre Olivér dalszerző,

előadóművész, Smid Róbert irodalomtudós.

Jelen összeállításunkban tíz ifjú tehetség (Bara Gabriella, Bodor Emese Réka, Esztály Zsófia, Kaltenecker Lili, Kedves Eszter Virág, Kovács Újszász Péter, Leskó Abigél, Magyar Boglárka, Moroz Alexa, Sziklai Áron) munkáiból nyújtunk ízelítőt, akikkel a tábort követően tanáraik egy utógondozás keretében külön is foglalkoztak.

Szentmártoni János

MAGYAR BOGLÁRKA Apám temetése

Tizennyolc éves voltam, amikor apám meghalt. Polgári temetést rendeztünk neki. Sokan eljöttek. A feketébe öltözött embertömeg hatalmas tintapacává olvadt össze a mély gödör mellett. Csak a virágok, egyedül azok voltak színesek mindenfelé. Átütöttek a novemberi ködön, gyönyörű pompájukkal elűzték a szürkeséget.

Apámat mindenki gyűlölte. Még én is. Mégis itt vagyok. Eljöttem a temetésre, mert kötelezőnek éreztem, mert úgy illik, mert anyám is mondta... mert mégiscsak az apám. Tudom, hogy a többiek sem azért jöttek el, mert búcsúzni szeretnének. Csak mindenki látni akarta, hogyan temetik el. Mindenki égett a vágytól, hogy a saját szemével láthassa azt, amit már évek óta látni akart. Látni apámat holtan.

A koporsót lassan eresztették a gödör mélyére. Az összes szem feszülten figyelt, hátha csak a bolondját járatta velük, hátha ez is egy rossz vicc, és apám biztosan mindjárt nevetve felugrik, és azt kiabálja, hogy bevettétek, nem is haltam meg, csak vicc volt az egész. Megrendezett kis komédia, hogy végre jót szórakozhassak rajtuk.

Anyám szerette apámat. Ő volt az egyetlen, aki végigsírta a temetés minden másodpercét. Akkor tört el a mécses igazán, amikor a koporsót elkezdték betemetni, és rákerült az első lapát homok. Anyámban ekkor tudatosult, hogy nincs visszaút. Még jobban rázkódott a válla, a könnyei patakokká duzzadtak. Olyan hangosan sírt, hogy valaki gyengéden megfogta, kiterelte a tömegeből, és megpróbálta halkán megnyugtani.

Más nem sírt. Mindenki azt várta, hogy az utolsó rög is a helyére kerüljön. Végignéztam az arcokon.

Néhányan tartották magukat, mások felsóhajtottak a megkönnyebbüléstől. Mosolyogtak. Mosolyogtak egy temetésen. Apám temetésén.

Amikor kisebb voltam, én sohasem mosolyogtam apám jelenlétében. Amikor hazaért, erősen becsapta maga után a bejárati ajtót, és mi anyámmal máris tudtuk, hogy hosszú este elé nézünk. Apám először betántorgott a konyhába. Puff. Elesett. Anyám segített neki felállni. Apám ilyenkor mindig szitkozódva tápázkodott fel. Puff. Visszaesett. Négykézláb elmászott a konyhaasztalig. Anyám mindenfelét elé pakolt: kenyeret, szalonnát, kolbászt, sajtot, mindent, amit otthon talált. Apám mohón falni kezdett, meg se szólalt, nem köszönte meg a vacsorát. És amikor inni kért, anyám reszkető kézzel, de készségesen nyújtotta oda az üveget. Minden áldott este.

A sírásók befejezték a munkát. Most következtek a virágok. Egy emberként indult a tömeg, hogy a frissen beásott sírhalomra rátegye a virágokat. Egyedül én maradtam a helyemen. Szótlanul álltam, és vártam, hogy mindenki befejezze a tiszteletadást. Voltak, akik nevetve távoztak, beszélgettek, és boldogan jegyezték meg, hogy az élet ismét megoldott egy problémát.

A temető kiürült. A kora novemberi est fátyla kezdett a sírokra telepedni. A levegő lehűlt, az ég beborult, és ahogy ott álltam, mint egy szobor fekete kabátban és kalapban, egyszer csak a kabátomra szállt valami fehér. Egy hópihe. Felnéztem, és láttam, hogy ezer meg ezer hópehely száll felém, és apám sírjára, hogy betakarja. A hó belepte a földkupacot, az egész temetőt, és a fekete kabátból fehérret varázsolt. Lehunytam a szemem. Csak egy pillanat volt az egész, hogy érezzem a friss hó illatát elegyedni a tél szagával. De amikor kinyitottam, egészen más lett minden. Eltűntek a sírok, a temető... csak a friss, puha hó maradt, és egyre sűrűbben hullott alá.